

TÓTH BÉLÁNÉ

Vélemény az Ftv Pedagógusképzés c. fejezetéről

Három figyelemre méltó körülmény:

- A tanárképzés kulcsfontosságú területein (természettudományi és műszaki pedagógusképzés) a kétciklusú képzés keretei között súlyos működési zavar keletkezett. A természettudományi tanárképzésre jelentkezők létszáma értékelhetetlenül alacsony, a mérnöktanár-képzésben három év alatt be sem tudott indulni a nappali tagozatos képzés. Nem lehet ezért elvégezni a bevezetett kétciklusú tanárképzés teljes körű, részletes és elemző értékelését (tehát értelmetlen lenne erre hivatkozva várni és késlekedni a tanárképzés korrekciójával), mivel az említett területeken gyakorlatilag nincs mit értékelni. Ezért helyes, hogy késedelem nélkül megindulhat a tanárképzésben bekövetkezett törés korrekciója.
- Nagyon pozitív, hogy a tanárképzésben létrejött kétciklusú képzési gyakorlatot nem kívánja a törvény eltörölni. Ugyanakkor az osztatlan képzés alapmodellé minősítésével megfelelő orientációt nyújt a képző intézmények számára. A kétciklusú tanárképzés a piacképes alapképzési diplomák esetében a levelező tagozatú képzésekben várhatóan fenntartható marad (pl. szakmai és művészeti tanárképzés), mivel ezeken a területeken nem ritka, hogy a tanárjelöltek hosszabb szakmai gyakorlat után kezdik meg pedagógiai tanulmányaikat.
- Üdvözölhető, hogy a tervezet szakít egyes kiválasztott európai minták másolásának gyakorlatával és a hazai feltételek és célok alapján szabályozza a tanárképzést. (A természettudományi és műszaki képzés hanyatlása az „északi modelleket követő” európai országokban is bekövetkezett. Felületi kezelésként jelenleg a „problem based learning”, a „serious games” és hasonló módszertani megoldásokkal kísérleteznek.)

Kedvező változások a pedagógusképzés szabályozásában:

1. A tanárképzés alapmodellje a két szakos, osztatlan öt+egy gyakorlati éves képzés. Megvalósul a szaktárgy(1), a szaktárgy(2) és a pedagógiai felkészítés kiegyensúlyozott aránya, a képzés egyik eleme sem kerül túlsúlyba a másik kettő rovására.
2. Reménykeltő, hogy érettségi után lehet majd jelentkezni tanárképzésre, hasonlóan az egyéb értelmiségi pályákra felkészítő képzésekhez. Ez feltehetően kedvezően befolyásolja a pályaválasztási motivációk érvényesítési lehetőségét és esélyt ad a motivációk fenntartására és elmélyítésére a képzés hosszabb folyamatában.
3. Helyeselhető, hogy a tanárképzés diszciplináris tartalma nem teljes körűen egyezik meg a szakos képzés diszciplináris tartalmával. A lehetséges legnagyobb tartalmi közelítés mellett az előírt 25%-os mértékben a közvetlenül a tanári pályára felkészítő tartalmaknak fontos szerepük van a képzésben.

4. A minőségi tanárképzés irányába mutat a hangsúlyozott mértékű szakmódszertani felkészítés valamint a konkrét gyakorlati helyzetekhez kötődő pedagógiai-pszichológiai felkészítés a gyakorlati év során.
5. A tanári szakképzettséget jelölő M. Ed. (Master of Education) kiküszöböli azt az anomáliát, amelyet a mérnök tanári szakképzettség esetében az M. A. jelölés okozott.
6. A képzés első öt éve nyitott, átjárást biztosít mindkét irányban a tanári és a szakterületi képzés között. Az átjárás lehetősége segíti a szakterületen jól teljesítő hallgatók tanárképzésbe jutását. A szakos képzésre való átvétel a tanári pályaalakultság hiányának korai felismerése esetén nyújt lehetőséget egészséges pályakorrekcióra.
7. A kétszakos alapmodell megadja a lehetőségét az egy szakosságnak (pl. művészeti, testkulturális képzésben) és a több közoktatási szaktárgy oktatására felkészítő tanárképzésnek (pl. a szakmai tanárképzésben). A korábbi szabályozás a kétszakos képzés kizárólagosságára épült és nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a szakmai tanárok a szakközépiskolákban egyszerre több (három-négy) tantárgyat tanítanak.
8. A szakmai pedagógusképzésben nagy jelentőséggel bír, hogy a tervezet lehetővé teszi a pedagógus szakképzettség mellett a szakmai képzettség megszerzését is. A kétféle végzettséget külön oklevél tanúsítja. Azért fontos érték ez, mert növeli a jelentkezési hajlandóságot, és lehetővé teszi a szakmai gyakorlatszerzést, ami a szakmai tanári pályán a hitelesség feltétele.
9. Várhatóan a Tanárképző Intézetek megfelelően tudják koordinálni a tanárképzéssel összefüggő feladatokat. Kiemelt feladatuk az iskolai gyakorlatok szervezése és koordinálása.
10. A 6. évi gyakorlat során a szakmai tanárképzésben sajátos elemként jelenik meg, hogy a szakképzés jelentős része felnőttképzés formájában valósul meg, ezért a tanárjelölteknek a felnőttképzésre is fel kell majd készülniük.

Budapest, 2010. december 1.

Tóth Béláné
egyetemi tanár
Óbudai Egyetem
Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ